

«Психология және менеджмент инновациялық
академиясы» ЖШС

ЖОБА

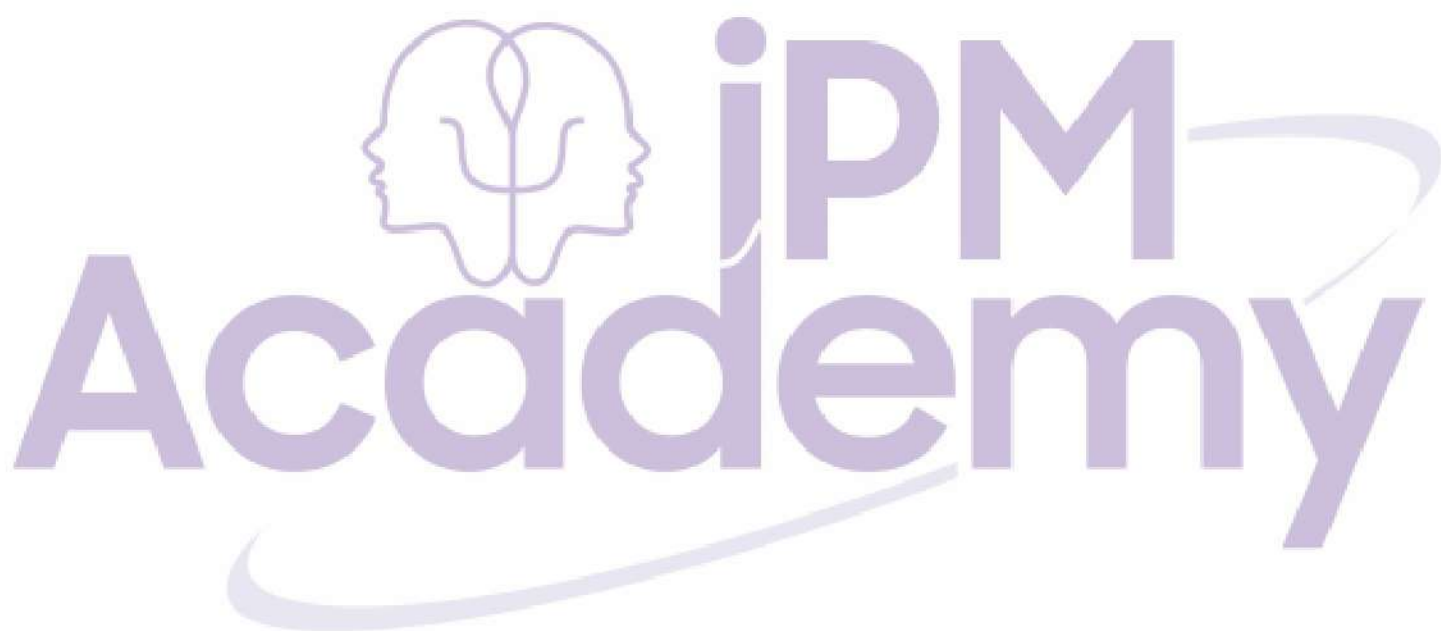
«Білім берудегі фасилитация: soft skills және
метақүзiреттердi дамыту»

жалпы бiлiм беретiн мектеп педагогтерi,
психологтарының бiлiктiлiгiн арттыру курсының
БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫ

Астана, 2025

МАЗМҰНЫ

1 бөлім	Жалпы ережелер	3
2 бөлім	Глоссарий	6
3 бөлім	Бағдарлама тақырыбы	8
4 бөлім	Бағдарламаның мақсаттары, міндеттері және күтілетін нәтижелер	8
5 бөлім	Бағдарлама құрылымы мен мазмұны	10
6 бөлім	Оқу процесін ұйымдастыру	13
7 бөлім	Бағдарламаның оқу-әдістемелік қамтамасыз етілуі	15
8 бөлім	Оқыту нәтижелерін бағалау	15
9 бөлім	Курстан кейінгі сүйемелдеу	16
10 бөлім	Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі	16
1 қосымша	Қорытынды жұмыстарды бағалау критерийлері	18

1 бөлім. Жалпы ережелер

«Білім берудегі фасилитация: soft skills және метакомпетенцияларды дамыту» білім беру бағдарламасы (бұдан әрі-Бағдарлама) «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі, орта және жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы №348 бұйрығына сәйкес әзірленді.

Бағдарламаның өзектілігі

Қазір білім беру педагогтің кәсіби қызметіне жаңа талаптар қоятын түбегейлі өзгерістерге ұшырайды: цифрландыру, құзыреттілік тәсілге қайта бағдарлау, жаһандық сын-қатерлер және оқушылардың ұрпақтарының өзгеруі.

XXI ғасыр педагогы икемді бейімделе білуі, әр түрлі топтағы басқа адамдармен тиімді қарым-қатынас жасай білуі, эмоционалды түрде өзін-өзі реттей білуі және оқушылардың эмоцияларын бақылай білуі, білім беру жүйесінің белгісіздігі мен тез өзгеретін талаптары жағдайында шешім қабылдай білуі, ойлауды дамытып, қолайлы білім беру ортасын құра білуі керек.

Педагогтің рөлін түсінудің өзі де өзгеруде: білім аудармашысынан фасилитаторға, тәлімгерге және білім беру ортасының үйлестірушісіне. Педагогтің кәсібилігі енді пәндік білім мен әдістемелермен ғана емес, сонымен қатар метақұзыреттілік даму деңгейімен - жеке тиімділікті, тұрақтылықты, икемділікті және өзара әрекеттесу қабілетін қамтамасыз ететін әмбебап дағдылармен анықталады.

Құзыреттілік тәсілге бағдарланған заманауи білім беру ортасын трансформациялау жағдайында білім алушылардың табысты оқу, кәсіптік және әлеуметтік бейімделуін қамтамасыз ететін әмбебап және метапәндік дағдыларды дамытудың маңыздылығы артады. Бұл үдерісте білім беру процесіне қатысушыларды белсенді қосу, саналы оқыту және негізгі метакомпетенцияларды қалыптастыру үшін жағдай жасауға мүмкіндік беретін білім беру өзара әрекетті жеңілдету ерекше рөл атқарады. Осыған байланысты «Білім берудегі фасилитация: soft skills және метакомпетенцияларды дамыту» бағдарламасы тыңдаушыларда білім алушыларда неғұрлым талап етілетін әмбебап дағдыларды қалыптастыруды қамтамасыз ететін кәсіби құралдарды дамытуға бағытталған, олардың қатарына мыналар жатады:

1. Қазіргі жағдайда педагогикалық қызметтің тиімділігін арттыру үшін эмоционалды интеллект, коммуникативті құзыреттілік, сыни және икемді ойлау, топтық жұмыс дағдылары және бейімделу сияқты білім беру процесіне қатысушылардың негізгі метақұзыреттерін дамыту.

2. Тыңдаушыларда soft skills дамуын фасилитациялау саласында кәсіби құзыреттіліктерді және білім беру ортасында білім алушылардың метакомпетенцияларын қалыптастыру.

3. Дамытушы және қолдаушы білім беру ортасын қалыптастыруға жағдай жасау.

Барлық аталған дағдылар soft skills (икеңді дағдылар) санатына жатады

— кәсіби, әлеуметтік және білім беру қызметінде жеке тұлғаның табыстылығын қамтамасыз ететін кәсіби емес дағдылар. Қазіргі жағдайда олардың мақсатты дамуын жеңілдету ерекше маңызға ие, өйткені білім беру ортасында осы дағдыларды жүйелі зерттеу және саналы түрде қалыптастыру соңғы жылдары ғана белсенді дами бастады.

Жалпы мемлекеттік басымдықтармен байланыс

«Білім берудегі фасилитация: soft skills және метакомпетенцияларды дамыту» біліктілікті арттыру курсының бағдарламасы Қазақстан Республикасының барлық білім беру ұйымдарында 2025-2026 оқу жылынан бастап енгізілетін «Адал Азамат» бағдарламасы шеңберінде құндылыққа бағдарланған тұлғаны қалыптастырудың жалпы мемлекеттік басымдылығымен корреляцияланады, өйткені ол жауапкершілік, саналы өзара әрекеттестік сияқты негізгі қасиеттерді фасилитациялау арқылы білім алушыларда коммуникативті мәдениет, топтық жұмыс және әлеуметтік жетілу, адалдық, азаматтық жауапкершілік, құндылыққа бағдарланған тәрбие жұмысы жүйесі арқылы жалпыұлттық құндылықтарды құрметтеуден тұрады.

Әлемдік трендтер:

«Soft Skills» дамыту қажеттілігі өмірді жақсартуға және білім беру сапасын арттыруға бағытталған бірқатар әлемдік бағдарламаларда көрініс табады. Сонымен, Дүниежүзілік экономикалық форумның 2025 жылғы «Future of Jobs Report 2023» баяндамасына сәйкес кәсіпқойлар үшін негізгі дағдылар: аналитикалық ойлау, стресске төзімділік, эмоционалды интеллект, ынтымақтастық қабілеті, шығармашылық және бастамашылдық болды.

ЭЫДҰ (экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымы) өзінің «Future of Jobs Report 2023» баяндамасында білім алушылар мен педагогтерде «transversal skills» - сыни ойлауды, ынтымақтастықты, шығармашылықты және оқу қабілетін қоса алғанда, әмбебап дағдыларды қалыптастыру қажеттігін атап көрсетеді.

ЮНЕСКО-ның «Education for Sustainable Development» жобасы аясында инклюзивті, әділ және тұрақты қоғам құру үшін қажетті «әлеуметтік-эмоционалдық құзыреттерді» дамытуға ерекше назар аударылады.

ЕО елдерінде 2018 жылдан бастап «LifEComp (Life Competence Framework) құзыреттілік шеңбері» белсенді іске асырылуда, оның ішінде: өзін-өзі көрсету, эмоцияларды басқару, ынтымақтастық, сыни ойлау, тұрақтылық және оқуға деген ұмтылыс сияқты метақұзыреттер бар.

Сондай-ақ, К.Дуэк, Дж.Кэнфилд, М. В. Хансен, пәнаралық топтарда ынтымақтастық қабілеті (әсіресе инклюзивті және жобалық оқытуда), ойлау икемділігі және жылдам және тиімді шешім қабылдау дағдылары (мысалы, аралас және қашықтықтан оқытуды ұйымдастыру кезінде) маңызды.

Инчхон декларациясы (Incheon Declaration) және Біріккен Ұлттар Ұйымының SDG4 тұрақты даму мақсаты аясында қабылданған білім беру 2030 шеңбері білім беру жүйелерін сапаны қамтамасыз етуге, құзыреттілікті үздіксіз дамытуға және өмір бойы оқытуға бағыттайды, бұл soft skills пен

метакомпетенцияны дамытуды заманауи білім беру процесінің негізгі элементі ретінде жеңілдетудің өзектілігін негіздейді.

Курс бағдарламасы жаһандық білім беру кеңістігінің сын-қатерлеріне жауап береді және практикалық сипатқа ие.

Курстың негізі «Soft Skills» дағдыларын қалыптастыру және оқытуды ұйымдастырудың заманауи ғылыми тәсілдері болып табылады.

1. Педагогтің кәсіби өміріндегі метақұзіреттердің рөлі туралы тыңдаушылардың түсініктерін кеңейту.

2. Икемділікті, өзгерістерге ашықтықты және белгісіздік жағдайында әрекет ету қабілетін қалыптастыру.

3. Тыңдаушылардың эмоцияларды саналы түрде басқару және басқа адамдардың эмоционалдық күйлерін түсіну дағдыларын дамыту.

4. Сындарлы өзара әрекеттесу және жанжалдарды шешу қабілетін арттыру.

5. Ақпаратты талдау, фактілерді түсіндіруден бөлу, кәсіби ортада негізделген шешімдер қабылдау қабілетін қалыптастыру.

6. Қатысушыларды білім беру тобындағы сындарлы ынтымақтастыққа, топтық жұмысты жеңілдету дағдыларына үйрету.

7. Эмоционалдық интеллектіні және эмоционалдық шаршаудың алдын алуға ықпал ететін өзін-өзі реттеу дағдыларын дамыту.

8. Білім беру ортасындағы сындарлы өзара әрекеттесу үшін қажетті коммуникативтік құзыреттілік пен ассертивтілікті арттыру.

9. Тыңдаушылар алған білімдерін тәжірибеде қолдана алатын, тәжірибеге бағытталған білім беру ортасын құру.

Бағдарламасы білім беру ұйымдарында білім алушылардың оқу қауіпсіздігіне ғана емес, психологиялық қауіпсіздігіне де ықпал ететін жағдайлар жасауға қабілетті білікті мамандарды даярлауды қамтамасыз етеді.

Бағдарламаны іске асыру нәтижесінде тыңдаушылар:

1. Педагогикалық қызметтегі метақұзіреттердің ғылыми негіздерімен танысу.

2. Жеңілдетудің мәнін түсіну және білім беру және психологиялық-педагогикалық практикада жеңілдету тәсілдерін қолдану.

3. Оқыту сапасын жақсарта отырып, метақұзіреттерді білім беру қызметіне біріктіру.

4. Ассертивті коммуникациялық стратегияларды қолдану, білім алушылармен, әріптестермен және ата-аналармен тиімді өзара әрекеттестік жасау.

5. Ақпаратты талдау, шешімдерді дәлелдеу, пайымдаулар мен көзқарастардағы логикалық қателіктерді анықтау.

6. Өзін-өзі реттеу және эмоцияларды басқару құралдарын қолдану, оны кәсіби қызметте қолдана отырып, басқалардың эмоционалды күйлерін меңгеру.

7. Өзгерістерге бейімделу, икемді ойлау мен шығармашылықты қолдану.

8. Білім беру ортасының командалық мәдениетін дамытуға үлес қосу.

9. Икемділік пен бейімделуді көрсету, белгісіздік пен өзгеріс жағдайында тұрақтылықты сақтау.

10. Білім беру ортасында өзара әрекеттесу және шешім қабылдау құралдарын меңгеру.

11. Педагогикалық практикада икемді дағдыларды саналы түрде қолдану.

Тыңдаушыларды курстық оқыту ұзақтығы бағдарлама тақырыбына сәйкес 80 академиялық сағатты құрайды.

Оқыту тілі: қазақ, орыс.

2 бөлім. Глоссарий

Mindfulness (зейін) — бұл адамның өз ойларын, эмоцияларын және дене сезімдерін бағалаусыз және автоматты реакцияларсыз білетін, өзін-өзі реттеуге, эмоционалды тұрақтылыққа және тиімді шешім қабылдауға ықпал ететін қазіргі уақытқа бағытталған зейіннің тәжірибесі мен күйі.

Soft Skills - қоғамда және кәсіби ортада тиімді өзара әрекеттесу үшін қажетті пәннен тыс дағдылардың жиынтығы.

Агрессивті қарым-қатынас - бұл сұхбаттасушының үстемдігімен, қысымымен және шекараларының бұзылуымен сипатталатын қарым-қатынас стилі, онда өз мүдделері басқалардың есебінен қорғалады.

Бейімделу - өзгертін жағдайлар мен ортаға бейімделу қабілеті.

Белсенді тыңдау - әңгімелесуші назар аударатын, нақтылайтын сұрақтар қоятын және түсіністік танытатын қарым-қатынас түрі.

Ассертивті коммуникация - бұл қарым-қатынастың басқа қатысушыларының құқықтарын, шекаралары мен ұстанымдарын құрметтей отырып, адам өз ойларын, сезімдері мен қажеттіліктерін ашық және сенімді түрде білдіретін өзара әрекеттесудің сындарлы стилі.

Ассертивтілік - бұл адамға өз ойларын, сезімдері мен қажеттіліктерін сенімді және адал білдіруге, өз құқықтары мен шекараларын қорғауға, сонымен бірге басқа адамдардың құқықтары мен шекараларын құрметтеуге мүмкіндік беретін қарым-қатынас пен мінез-құлық стилі

Икемді құзыреттер - мамандыққа немесе уақытқа қарамастан өзектілігін сақтайтын дағдылар.

Ойлаудың икемділігі - жаңа жағдайларға бейімделу және өз көзқарастарыңызды қайта қарау мүмкіндігі.

Когнитивті икемділік - ойлаудың әртүрлі типтері арасында ауысу мүмкіндігі.

Топтық жұмыс - бірлескен міндеттерге қол жеткізу үшін ұжымда тиімді өзара әрекет жасай білу.

Креативтілік - стандартты емес ойлауға және бірегей идеяларды жасауға бейімділік.

Сыни тұрғыдан ойлау - фактілерді пікірлер мен бағалаулардан бөліп, ақпаратты талдай білу.

Көшбасшылық - шабыттандыру және ұйымдастыру арқылы адамдар тобын ортақ мақсатқа жетуге бағыттау мүмкіндігі.

Жеке өсу - бұл олардың қасиеттерін, құндылықтары мен қабілеттерін үнемі дамыту.

Тұлғааралық дағдылар - басқа адамдармен нәтижелі қарым-қатынасты қамтамасыз ететін қабілеттер.

Метақұзыреттер - қызмет саласына қарамастан жеке және кәсіби дағдыларды дамытуды қолдайтын әмбебап қабілеттер.

Шешім қабылдау модельдері - бұл жағдайды талдау, мақсат қою, оңтайлы шешімдерді таңдау және олардың салдарын болжау үшін қолданылатын құрылымдық тәсілдер мен құралдар (SMART, SWOT және т.б.).

Мотивация - бұл іс-әрекетке және мақсаттарға жетуге деген ішкі ұмтылыс.

Пассивті қарым-қатынас - бұл адамның өз ойларын, сезімдері мен қажеттіліктерін білдіруден аулақ болатын, басқаларға көнетін және жеке жауапкершілік пен қатысу деңгейін төмендететін өзара әрекеттесу стилі.

Мінез — құлық стильдері (модельдері) - бұл әртүрлі жағдайларда және әлеуметтік контексттерде мінез-құлық, қарым-қатынас және шешім қабылдаудың тән үлгілерінде көрінетін адамның басқалармен әрекеттесуі мен өзара әрекеттесуінің тұрақты әдістері.

Шешім қабылдау - жағдайды және ықтимал салдарды талдау негізінде саналы таңдау.

Психологиялық тұрақтылық - қиындықтарды жеңу және тепе-теңдікті сақтау қабілеті.

Рефлексия - бұл өз іс-әрекеттерін, ойлары мен сезімдерін талдау және дамыту мақсатында жүзеге асыру процесі.

Өзін - өзі реттеу - стресс жағдайында мінез-құлық пен эмоционалды жағдайды бақылау мүмкіндігі.

Ынтымақтастық - ортақ мақсатқа жетуге бағытталған бірлескен қызмет.

Стратегиялық ойлау - ұзақ мерзімді перспективаларды көре білу және болашаққа жоспар құру.

Стресске төзімділік - жоғары жүктеме кезінде тиімділікті сақтау мүмкіндігі.

Фасилитация - бұл кәсіби өзара әрекеттесудің бір түрі, онда маман дайын білімді бермейді, бірақ қатысушылардың ойлау, қарым-қатынас және бірлескен іс-әрекет процесін басқарады, олардың жеке және әлеуметтік дамуына ықпал етеді.

Эмоционалды интеллект - бұл сіздің және басқалардың эмоцияларын білу, түсіну және реттеу қабілеті.

Эмпатия - басқа адамның сезімдерін түсіну және бөлісу қабілеті.

Этика - моральдық нормалар мен мінез-құлық стандарттарын сақтау.

3 бөлім. Бағдарламаның тақырыбы

«Білім берудегі фасилитация: soft skills және метакомпетенцияларды дамыту» курсының бағдарламасы білім беру ортасында жеке және кәсіби өсуге ықпал ететін негізгі икемді дағдыларды дамытуға бағытталған.

Бағдарлама практикалық бағытта болғандықтан оны педагогтер мен мектеп психологтарының жұмысында қолдануға икемделген, өйткені ол кәсіби қызметте қолданылатын кейстер, әдістер мен тәсілдерді қамтиды.

Бағдарламаның жаңашылдық дәрежесі:

- «икемді дағдыларды» дамыту стратегияларына әртүрлі ғылыми тәсілдер қарастырылған.

- бағдарламаны әзірлеу кезінде кешенді тәсіл қолданылды, өйткені курс білім беру ортасының ерекшелігіне бейімделген бір бағдарлама аясында әртүрлі икемді дағдыларды біріктіреді.

- барлық фокусымызды тәжірибеге аудару арқылы әрбір модуль күнделікті педагогикалық жұмыста қолданылатын жағдайларды, жаттығуларды, өзін-өзі бағалауды және құралдарды қамтиды.

- қазіргі заманғы теориялар мен модельдерге сүйену: Курс Гоулман (EQ), Белбин (командадағы рөлдер), Дуэк (growth mindset), Эдвард де Боно (ойлау) тәсілдеріне сүйенеді, бұл оны ғылыми тұрғыдан негізделген.

4 бөлім. Бағдарламаның мақсаты, міндеттері және күтілетін нәтижелері

Бағдарламаның мақсаты - тыңдаушыларда қазіргі жағдайда педагогикалық қызметтің тиімділігін арттыру мақсатында білім беру процесіне қатысушылардың негізгі метакомпетенцияларын - эмоционалды интеллект, коммуникативтік құзыреттілік, сыни және икемді ойлау, топтық жұмыс және бейімделу дағдыларын дамытуды фасилитациялау дағдыларын қалыптастыру болып табылады.

Бағдарламаның міндеттері:

1. Заманауи білім беру жағдайында педагогке қажетті негізгі метақұзыреттерді анықтау.
2. Кәсіби қызметтегі эмоционалды интеллект, қарым-қатынас, сыни және икемді ойлаудың рөлін түсіну.
3. Педагогикалық және стресстік жағдайларда өзін-өзі реттеу және эмоционалдық сананы қалыптастыру әдістерін қолдану.
4. Коммуникативтік мінез-құлық түрлерін ажырату және сенімді өзара әрекеттесу үшін адекватты стратегияларды таңдау.
5. Оқушылармен, ата-аналармен және әріптестермен жұмыста белсенді тыңдау және сындарлы кері байланыс құралдарын пайдалану.
6. Педагогикалық кейстерді сын тұрғысынан ойлау, логика және дәлелдер тұрғысынан талдау.

7. Белгісіз және поливариантты жағдайларда негізделген шешімдер қабылдау.

8. Өзіңіздің коммуникативті және эмоционалды құзыреттілігіңізді, сондай-ақ топтық өзара әрекеттесудің тиімділігін бағалау.

9. Ойлау икемділігін және білім беру ортасындағы өзгерістерге бейімделуді дамыту.

10. Метақұзіреттілік саласындағы кәсіби және тұлғалық өсудің жеке мақсаттарын тұжырымдау.

11. Білім алушылардың метақұзіреттерін дамытуға бағытталған педагогикалық жағдайларды немесе тапсырмаларды жобалау

Бағдарламадан күтілетін нәтижелер:

Бағдарлама аяқталғаннан кейін қатысушылар:

1. Soft skills және білім алушылардың негізгі метакомпетенцияларын дамыту үшін фасилитациялық тәсілдер мен құралдарды қолдану

2. Тиімді білім беру және психологиялық-педагогикалық тәжірибелерді жобалау және жүзеге асыру, сондай-ақ қолдау көрсететін және қатысатын білім беру ортасын құру.

3. Эмоционалды интеллект модельдерін сипаттаңыз (Д. Гоулман, Майер-Саловей), командалық рөлдер (Белбин), икемді ойлау (К. Дук).

4. Қарым-қатынастағы мінез-құлық түрлерін диагностикалау (пассивті, агрессивті, ассертивті).

5. Мінез-құлық стильдері мен коммуникативті сигналдарды түсіндіру.

6. Әр түрлі шешім қабылдау стратегияларын салыстыру.

7. Стрестік жағдайларда өзін-өзі реттеу және ұғыну техникасын қолдану.

8. Педагогикалық практикада белсенді тыңдау және ассертивті мінез-құлық дағдыларын қолдану.

9. Педагогикалық жағдайларды бағалау кезінде сыни талдау әдістерін қолдану.

10. Коммуникативті жағдайда әріптестер мен білім алушылардың мінез-құлық үлгілерін талдау

11. Педагогикалық ұжымдағы тиімді қарым-қатынастың кедергілерін және даудың себептерін анықтау.

12. Топтық жұмыста өзіңіздің күшті және әлсіз жақтарыңызды диагностикалау.

13. Дауды және белгісіз жағдайларда мінез-құлық стратегиясын таңдауды дәлелдеу.

14. Метақұзіреттерді дамытуға негізделген кәсіби өсудің өзіндік моделін әзірлеу.

15. Білім алушыларда жұмсақ икемді дамытуға бағытталған білім беру сценарийлерін немесе кейстерін жасау.

5 бөлім. Бағдарлама құрылымы мен мазмұны

«Soft Skills: білім беру ортасында метақұзіреттерді дамыту» оқу бағдарламасы тыңдаушылардың «икемді дағдыларын» дамытуға бағытталған тақырыптарды қамтитын бес модульден тұрады, өйткені олар білім беру жүйесінде қажетті әртүрлі метақұзіреттерге бағытталған. Модульдердің тақырыптары дағдыларды қалыптастырудың барлық тетіктерін түсінуге және оларды өз кәсіби қызметінде белсенді пайдалануға мүмкіндік береді.

Модуль 1. Білім беру ортасындағы эмоционалды интеллект және өзін-өзі реттеу.

Бұл модуль эмоционалды интеллектті дамытудың теориялық және практикалық негіздерін білім беру ортасындағы эмоцияларды, эмпатияны және эмоционалды саналы өзара әрекеттесуді түсіну және реттеу механизмдерін қоса алғанда, негізгі метакомпетенциялардың бірі ретінде қарастырады. Бұл модульдің практикалық бөлігі өзін-өзі реттеу, шаршау мен стрессті жеңу әдістерін қамтиды. Бұл модульде эмпатияны дамытуға және білім беру процесінде «эмоционалды айна» тәжірибесіне көп көңіл бөлінеді.

Күтілетін нәтижелер: модуль аяқталғаннан кейін тыңдаушылар өздерінің эмоционалды күйлерін тани және басқара алады, өзін-өзі реттеу, зейін және эмпатия әдістерін қолдана алады, сондай-ақ кәсіби күйзелістің алдын алу және білім беру өзара әрекеттесуінің тиімділігін арттыру үшін эмоционалды интеллект пен ақыл-ой тәжірибесін қолдана алады.

Модуль 2. Білім беру процесіне қатысушылардың қарым-қатынасы және ассертивтілігі.

Бұл модуль білім алушылармен, ата-аналармен және әріптестермен тиімді қарым-қатынас құру мәселелерін қарастырады. Модуль конфликтер мен манипуляциялардан аулақ болып, агрессиясыз өз позицияларын қорғауға көмектесетін қарым-қатынас дағдылары мен ассертивті мінез-құлықты дамыту мәселелерін қамтиды. Модуль қарым-қатынас, вербалды және вербалды емес қарым-қатынас түрлерінің сипаттамасын қамтиды. Модульдің практикалық бөлігі белсенді тыңдау және «кері байланыс» беру дағдыларын дамытуға бағытталған. Екінші модуль білім берудегі коммуникативтік кедергілерді еңсеру, «қиын» сұхбаттасушылармен жұмыс істеу мүмкіндіктері туралы идеяны кеңейтуге бағытталған.

Күтілетін нәтижелер: модуль аяқталғаннан кейін тыңдаушылар коммуникацияның ассертивті модельдерін қолдана алады, белсенді тыңдау және сындарлы кері байланыс дағдыларын қолдана алады, сонымен қатар вербалды емес мінез-құлықты түсіндіре алады және өзара әрекеттесуді, соның ішінде күрделі және жанжалды коммуникативті жағдайларда тиімді құра алады.

Модуль 3. Сыни тұрғыдан ойлау және шешім қабылдау

Бұл модульде тек білім беру техникасы тұрғысынан ғана емес, сонымен қатар тыңдаушылардың өзіндік когнитивтік бұрмалануын тану тұрғысынан

сыни ойлау қағидаттары мен кезеңдері қаралған. Тыңдаушылардың өз өмірінде де, білім беру процесінде де қолданылуы мүмкін ақпараттың дұрыстығын бағалау құралдары, шешім қабылдау әдістері (SWOT, Эйзенхауэр матрицасы) қаралды. Осы модульдің практикалық бөлігі педагогикалық жағдайларды талдаудың кейс-әдісін қамтиды.

Күтілетін нәтижелер: модуль аяқталғаннан кейін тыңдаушылар ақпаратты сыни ойлау құралдарын қолдана отырып талдай алады, когнитивті бұрмалануларды анықтай алады, Шешім қабылдау модельдерін қолдана алады (SWOT, STAR, Эйзенхауэр матрицасы) және педагогикалық және басқарушылық жағдайларды тиімді шеше алады.

Модуль 4. Ынтымақтастық, әріптестік және команда құру

Білім беру ортасы педагогтар мен білім алушылардан командада жұмыс істеуді, рөлдерді бөлуді, консенсусқа қол жеткізуді талап ететін жобалық ортаға айналып келеді. Сондықтан бағдарламаның төртінші модулі команда құру дағдыларын дамытуға бағытталған. Тиімді команданың белгілері (Tuckman, Belbin), командадағы рөлдерді бөлу процесі, тиімді команданы диагностикалау және дамыту қарастырылды. Осы модульдің практикалық бөлігі топтық динамика мен талқылауларды фасилитациялау және білім берудегі жобалық жұмыс мәселелерін қамтиды.

Күтілетін нәтижелер: модуль аяқталғаннан кейін тыңдаушылар білім беру ортасында топтық және командалық жұмысты жеңілдете алады, команданың даму модельдерін қолдана алады, командалық рөлдерді диагностикалай алады, ынтымақтастық тиімділігін арттыру және дау-жанжалдарды сындарлы шешу үшін жеңілдету әдістерін қолдана алады.

Модуль 5. Ойлау икемділігі және білім беру ортасындағы өзгерістерге бейімделу.

«Soft Skills: білім беру ортасында метақұзіреттерді дамыту» бағдарламасының қорытынды модулі «икемді ойлау» дағдыларын пысықтауға бағытталған. Модуль когнитивті икемділік әдістерін қамтиды Кэрл Дуэк және өзгерістерге төзімділікті жеңу. Бұл модульдің практикалық бөлігі шығармашылық пен ойлауды дамыту мәселелерін, өзгерістерге бейімделу модельдерін (модель Кублера-Росс және т.б.) қамтиды. Модуль практикаға бағытталған сипатта және курс шеңберінде алынған білімді қорытындылауды және бекітуді қамтиды.

Күтілетін нәтижелер: модуль аяқталғаннан кейін тыңдаушылар өзгерістерге икемді ойлау мен бейімделуді дамыта алады, когнитивті икемділік пен креативті ойлау әдістерін қолдана алады және білім беру ортасындағы өзгерістерге тиімді бейімделу үшін Өзгерістерді басқару құралдарын қолдана алады.

Бағдарламаның оқу-тақырыптық жоспары

№	Модульдер мен тақырыптардың атауы	Сағат саны	Теория	Өзіндік жұмыс	Практикалық жұмыс
1	Модуль 1. Білім беру ортасындағы эмоционалды интеллект және өзін-өзі реттеу.	14	8	4	2
1.1.	Эмоционалды интеллект: ұғымы, зерттеу тарихы, модельдері, білім берудегі рөлі. Эмоционалды интеллект құрылымы (Д.Гоулману мен Майеру-Саловой айтуы бойынша).		4	-	-
1.2.	Эмоцияны тану және басқару жаттығулары. Өзін-өзі реттеу және шаршауды жеңу әдістері. Зейін және эмпатияны дамыту.		2	2	1
1.3.	Педагогикалық процестегі «эмоционалды айна» практикасы: мазмұны, бағыты, нәтижелері. Mindfulness практикасы және тыныс алу әдістері.		2	2	1
2.	Модуль 2. Білім беру процесіне қатысушылардың қарым-қатынасы және ассертивтілігі.	22	10	4	6
2.1.	Байланыс түрлері: пассивті, агрессивті, ассертивті.		2	-	2
2.2.	Белсенді тыңдау және кері байланыс дағдылары. Вербалды емес мінез-құлық: білім беру ортасында интерпретациялау және қолдану мүмкіндіктері.		4	2	2
2.3.	Рөлдік ойындар: «қиын» сұхбаттасушымен жұмыс. Білім берудегі коммуникациялық кедергілер.		4	2	2
3.	Модуль 3. Сыни тұрғыдан ойлау және шешім қабылдау.	14	6	4	4
3.1.	Сыни ойлау педагогикалық рефлексияның негізі ретінде. Логикалық қателіктер мен когнитивті бұрмалаулар. Ақпаратты талдау әдістері: факт-чек, шегерім, дәлелдеу.		2	2	2
3.2.	Шешім қабылдау модельдері (SWOT, STAR, Эйзенхауэр матрицасы). Педагогикалық кейстерді шешу.		4	2	2
4.	Модуль 4. Ынтымақтастық, әріптестік және команда құру.	14	6	4	4

4.1.	Білім беру мекемелеріндегі командалық жұмыстың ерекшеліктері. Команданың даму кезеңдері (Tuckman моделі). Топтағы рөлдер және олардың диагностикасы.		2	2	2
4.2.	Білім беру сессияларын фасилитациялау техникасы. Ұжымдағы дауларды шешу әдістері.		4	2	2
5	Модуль 5. Ойлау икемділігі және білім беру ортасындағы өзгерістерге бейімделу.	14	6	4	4
5.1.	«Growth mindset» (икемді ойлау) ұғымы К.Дуэк. Когнитивті икемділікті дамыту әдістері. Педагогикалық міндеттерді шығармашылық шешу.		2	2	2
5.2.	Өзгерістерге бейімделу: Кюблер-Росс моделі және өзгеріс қисығы. Шығармашылықты дамыту әдістері (SCAMPER, алты ойлау шляпасы).		4	2	2
5.	Қорытынды тестілеу	2	-	-	-
	Барлық сағат	80	38	22	20

6 бөлім. Оқу процесін ұйымдастыру

Бағдарлама синхронды (вебинарлар, фасилитациялық сессиялар) және асинхронды модульдерді (бейне дәрістер, өзіндік жұмыс) қоса алғанда, күндізгі және қашықтықтан оқыту нысандарын біріктіретін аралас форматта (blended learning) іске асырылады.

Бағдарлама көлемі:

80 академиялық сағат, оның ішінде:

Теориялық сабақтар - 36 сағат;

Практикалық жұмыс-20 сағат;

Өзіндік жұмыс-22 сағат;

Қорытынды аттестаттау. Жобаларды қорғау - 2 сағат.

Оқыту формалары:

- Soft skills дамыту тренингтері (байланыс, топтық жұмыс, эмоционалды интеллект);

- Фасилитациялық сессиялар және топтық талқылаулар;

- Педагогикалық фасилитациялаудың кейстері мен тәжірибелерін талдау;

- Фасилитациялық сценарийді әзірлеу бойынша өзіндік жобалық жұмыс;

-Сандық ортадағы онлайн курстар және рефлексия.

Бағдарлама білім беру қызметінде икемді дағдыларды, көшбасшылықты, сыни ойлауды және шығармашылықты дамытуға бағытталған.

7 бөлім. Бағдарламаның оқу-әдістемелік қамтамасыз етілуі

Бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз ету әдістемелік ұсынымдардың мынадай құрылымын қамтиды:

1) дәріс кешені:

- дәріс тезистері
- иллюстрациялық материал
- әдебиет
- бақылау сұрақтары (кері байланыс).

2) практикалық сабақтар:

- мақсат
- оқыту міндеттері
- тақырыптың негізгі сұрақтары
- түпкілікті нәтижелерге қол жеткізу үшін оқытудың негізгі нысандары/әдістері/технологиялары

- түпкілікті нәтижелерге қол жеткізу деңгейін бағалау үшін бақылау түрлері

- әдебиет
- бақылау (сұрақтар, тесттер, тапсырмалар және т.б.).

3) өзіндік жұмыс:

- мақсат
- тапсырмалар
- орындау/ бағалау нысаны (реферат, презентация, тапсырмалар, тесттер, Алгоритмдер құрастыру, жобалар жазу).

- Өзіндік жұмыс орындау критерийлері (тапсырманы орындауға қойылатын талаптар)

- тапсыру мерзімі
- әдебиет
- бақылау (сұрақтар, тесттер, тапсырмалар және т.б.).

8 бөлім. Оқыту нәтижелерін бағалау

Оқыту нәтижелерін бағалау жобаны қорғау, өзіндік жұмыс, тестілеу нысанында жүргізіледі (*1-қосымша*).

Жобаны қорғау 4-5 тыңдаушыдан тұратын топтық жұмыс түрінде өтеді. Әр топ өз жобасын дайындайды.

Өзіндік жұмыс барысында тыңдаушылар қызметті жоспарлауды, ұйымдастыруды және талдауды көздейтін жеке тапсырманы орындайды.

Қорытынды тестілеу біліктілікті арттыру курстары бағдарламасының мазмұны бойынша сұрақтарға жауаптарды қамтиды. Қорытынды тестілеу үшін ең жоғары балл -100 балл, ең аз - 50 балл.

50 және одан көп балл алған тыңдаушыға сертификат беріледі. Әйтпесе, біліктілікті арттыру курсы тыңдау туралы анықтама беріледі.

Сертификат алмаған тыңдаушылардың мүмкіндігі бар:

1) жылына бір реттен артық емес білімді қайта бағалауға;

- 2) тыңдаушылардың келесі ағымымен білімді қайта бағалауға;
- 3) ағымдағы жыл ішінде дәлелді себептермен бір ағыннан екінші ағынға ауыстыруға құқылы.
- 4) растайтын құжаттарды ұсына отырып, дәлелді себеппен үзілген курсты аяқтауға құқылы.

Біліктілікті арттыру курстарының білім беру бағдарламасына сәйкес қорытынды бағалаудан сәтті өткен тыңдаушыларға тақырып пен сағат көлемі көрсетілген біліктілікті арттыру курстарының тақырыбы бойынша сертификат беріледі.

9 бөлім. Курстан кейінгі сүйемелдеу

Курстан кейінгі сүйемелдеу - бұл біліктілікті арттыру курстарын аяқтағаннан кейін педагогтің кәсіби құзыреттіліктерін қолдауға және дамытуға бағытталған іс-шаралар жүйесі. Ол алған білімдері мен дағдыларын іс жүзінде бекітуге және қолдануға көмектесетін әртүрлі жұмыс түрлерін қамтиды.

Білім беру бағдарламасы аяқталғаннан кейін тыңдаушыны курстан кейінгі сүйемелдеу қолданылады.

Курстан кейінгі сүйемелдеу тыңдаушылардың курстан кейінгі қызметіне үздіксіз мониторинг жүргізу және әдістемелік, консультациялық көмек көрсету арқылы оның кәсіби құзыреттілігін дамытуды қамтамасыз етеді. Біліктілікті арттыру курстарынан өткен басшылар алған кәсіби құзыреттіліктерін жұмыс барысында қолданады.

Курстан кейінгі қызметті сүйемелдеу нысандары мыналарды қамтиды: тыңдаушыларға олардың басқару қызметінде әдістемелік, консультациялық көмек көрсету, рефлексиялық семинар өткізу, конкурстарға қатысу.

Әдістемелік қолдау және педагогтерді барлық өзгерістер туралы уақтылы хабардар ету үшін әртүрлі байланыс құралдары қолданылады: электрондық пошта, әлеуметтік желілердің мессенджерлері (Facebook, WhatsApp), Google сервистері (Duo, Hangouts); тыңдаушылардың желілік әдістемелік бірлестігі.

Курстан кейінгі сүйемелдеуді ресурстық қамтамасыз ету үшін курстың тақырыбы бойынша электрондық материалдар (әдістемелік құралдар, тірек материалдар, интернет көздеріне сілтемелер) қолданылады.

10 бөлім. Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі

Негізгі әдебиеттер:

1. «Білім туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі №319-III Заңы.
2. «Мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі, тиісті үлгілер мен түрлердегі қосымша білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидаларын бекіту туралы». Қазақстан Республикасы Ағарту министрінің 2022 жылғы 31 тамыздағы № 385 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2022 жылғы 31 Тамызда № 29329

болып тіркелді.

3. «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы №348 бұйрығы.

4. «Қазақстан Республикасының мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік білім беруді дамытудың 2023–2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы № 249 қаулысы.

5. «Педагогтерді аттестаттаудан өткізу қағидалары мен шарттарын бекіту туралы». Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 27 қаңтардағы № 83 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2016 жылғы 29 ақпанда № 13317 болып тіркелді.

6. Големан Д. «Эмоционалды интеллект: Неліктен ол IQ-ден көп нәрсені білдіруі мүмкін». - М.: Манн, Иванов және Фербер, 2021. - 464 б.

7. Станкиевич М. Ю. «Оқудағы сыни ойлау». - М.: Ресейдің педагогикалық қоғамы, 2021. - 196 б.

8. Дувалл К. «Ассертивтілік: өз шекараларын басқаларды бұзбай қалай қорғауға болады». - М.: Эксмо, 2020. - 224 б.

9. Дуэк К. «Икемді сана: ересектер мен балалардың даму психологиясына жаңа көзқарас». - М.: Манн, Иванов және Фербер, 2022. - 288 б.

10. Ковалева Н.М. «Мұғалімнің эмоционалды интеллектісі: теория және практика. - М.: Академический проект, 2020. - 256 б.

11. Чалдини Р. «Әсер ету психологиясы». - Санкт-Петербург.: Питер, 2021. - 336 б.

12. Кэмпбелл С. «Сыни тұрғыдан ойлау». Университеттерге арналған оқулық. - М. : Альпина Паблишер, 2020. - 432 б.

13. Де Боно Э. «Алты ойлау шляпасы». - М. : Альпина Паблишер, 2021. - 208 б.

Қосымша әдебиеттер:

14. World Economic Forum. (2023). «Future of Jobs Report».

<https://www.weforum.org/reports/the-future-of-jobs-report-2023/>

15. OECD (2019). «Future of Education and Skills 2030: OECD Learning Compass».

[<https://www.oecd.org/education/2030project/>](<https://www.oecd.org/education/2030-project/>)

16. UNESCO. (2020). «Education for Sustainable Development: A Roadmap».

[<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000374802>]
(<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000374802>)

17. European Commission. (2020). «LifeComp: The European Framework for Personal, Social and Learning to Learn Key Competence».

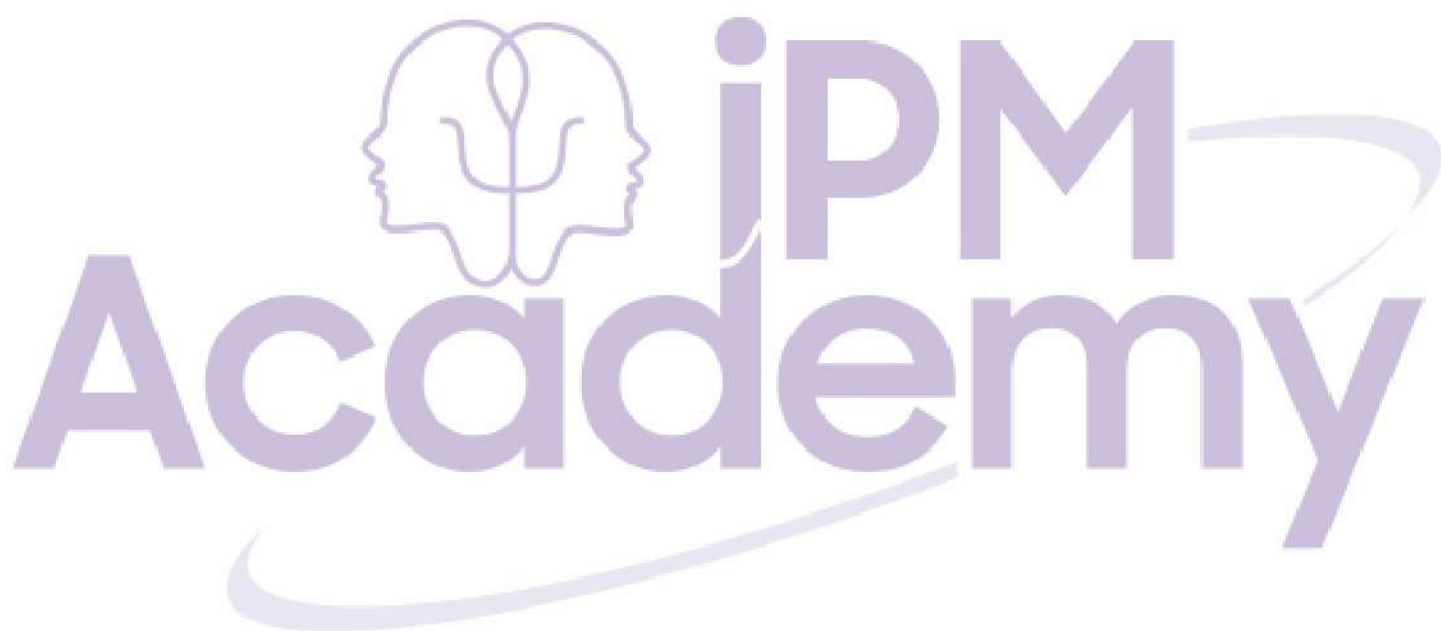
[<https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/lifecomp>](<https://ec.europa.eu/jrc/en/publicati>

[on/lifecomp\)](#)

14. Декларация Инчхон (Incheon Declaration) и рамки Education 2030
https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000245656_rus

15. Келли К. Ерік пен тұрақтылық: кәсіби қызметте мотивация мен энергияны қалай сақтауға болады. - М.: Бомбора, 2020. - 288 с.

16. Хейзелден С. Ассертивность. «Жоқ» деп айтудың қарапайым жолы. - СПб.: Питер, 2021. - 208 с.

Қорытынды жұмыстарды бағалау критерийлері

Тестілеуді бағалау критерийлері

№	Модулдің атауы	Сағат саны	Сұрақтар саны
1.	Модуль 1. Білім беру ортасындағы эмоционалды интеллект және өзін-өзі реттеу.	14	4
2.	Модуль 2. Білім беру процесіне қатысушылардың қарым-қатынасы және ассертивтілігі.	22	12
3.	Модуль 3. Сыни тұрғыдан ойлау және шешім қабылдау.	14	8
4.	Модуль 4. Ынтымақтастық, әріптестік және команда құру.	14	8
5.	Модуль 5. Ойлау икемділігі және білім беру ортасындағы өзгерістерге бейімделу.	14	8
6.	Қорытынды тестілеу	2	
	БАРЛЫҒЫ:	80	40

Баллдарды бағаға ауыстыру шкаласы

Баға	Орындалу шегі %	Балл
5	90%-100%	29-35
4	75-89%	23-28
3	50-74%	15-22
2	50% кем	20 баллдан кем